

פרוטוקול מס' 39/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט, שהתקיימה ביום ג',
י"ח באדר, תשי"ח - 10.3.58
בשעה 11.00.

ג. כ. ח. נ.

- חברי הוועדה:
- י. רפאל - היו"ר
  - ג. אזנביה
  - ע. איכילוב
  - ס. בנין
  - ה. ברגר
  - ד. בר-רב-האי
  - ש. הלל
  - י. הרדי
  - ז. ורהפטיג
  - ב. לוקר
  - ג. ניב
  - י. שופמן

- מוזמנים:
- מר ידין - המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
  - מר אילון - נציג משרד המשפטים
  - מר רוזנטל - " " "
  - מר שלגי - " " "

סדר-היום:

- א. חוק נכסי נפקדים (פינוי - הוראות מעבר).
- ב. חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (משפטי המדינה),
סעיפים 4 ו-5.

=====

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. רפאל:

א. חוק נכסי נפקדים (פינוי - הוראות מעבר)

מר אילון:
 התברר שחוק נכסי נפקדים, תש"ז-1956 אמנם פורטם ברשומות ביום ג' בניסן, אבל הוא נכנס לתוקפו ביום י"ג בניסן. אי-לכך מבקש אני להוסיף בחוק נכסי נפקדים (פינוי - הוראות מעבר), תשי"ח - 1958 את הסעיף הבא:

"בסעיף 2 לחוק נכסי נפקדים (תיקון), תש"ז - 1956, במקום המלים "ביום ג' בניסן תשי" (20 במרס 1950) יבואו המלים "ביום י"ג בניסן תשי" (31 במרס 1950)."

ה. ח. ל. ט. ה.

ההצעה להוסיף סעיף כנ"ל בח. ק. ג. ל. ה.

א.ו.

"על-פי אישור". גם הכוונה אינה לאישור של פסק-דין, אלא שר המשפטים הוא רק הכתובת דרכה מגישים את פסק-דין להוצאה לפועל.

י. ש. וינוברג:

אני מתנגד לכל הסעיף, כי מבחינה מסויימת מבטל הוא את כל כוונת החוק. סעיף 5 אומר לרשות המבצעת שלא תבצע פסק-דין לרעתה, אלא לאחר אישור שר המשפטים. זאת אומרת ששר המשפטים יכול לא לאשר את ההוצאה לפועל. אומרים שכל אישור שר המשפטים לא תדע הרשות המבצעת מתי עליה להנציח פסק-דין לפועל. גם כיום, כאשר אין חוק המסדיר זאת, פונים ליועץ המשפטי אם עשיית מעשה מסויים מוטלת בספק מבחינה חוקית. היה צורך באישור, לו פסק-דין בגד המדינה היה מוצא לפועל גם ללא רצונה. אבל המדינה מוציאה לפועל רק אם היא רוצה בכך. לכן אין צורך באישור מיוחד.

איבני רואה הבדל בין סעיף 5 לבין סעיף 9. אם שר האוצר מסונה על ביצוע פסקי-דין, הרי הוא מסונה על החוק כולו.

יש לומר בסעיף 5 שפסקי-הדין ישולמו מאוצר המדינה ולא ששר האוצר יוציא אותם לפועל.

ג. גיה:

אזרח אשר קיבל פסק-דין בגד המדינה יפנה למשרד הממשלתי הנוגע בדבר ואותו המשרד יתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה ועם שר האוצר מניין לקחת את הכסף לתשלום פסק-הדין. אבל זהו ענין פנימי של משרדי הממשלה.

אני מצטרף לדעה שיש למחוק את הסעיף.

י. הררי:

לא טענתי במלאה את הטענה בגד אישור פסק-הדין על-ידי שר המשפטים. זו אמנם נקודה צפה, אבל לא טענתי אותה כי במליאה הצעתי למחוק את סעיף 5.

אנחנו מודעזעים כאילו שההוצאה-לפועל תפעל גם בגד המדינה. אבל למעשה הבזיון הוא בזה שביט-משפט החליט כי המדינה לא יצדקה. אם איפשרנו לביט-המשפט לבקר את מעשי המדינה, אין כל בזיון בכך שמוציאים לפועל החלטה של בית-משפט, שהיא בגד המדינה.

כאשר קבעו ששר האוצר יהיה מסונה על ההוצאה לפועל של פסקי-דין בגד המדינה יצאו מתוך הנחה שכל פסקי-דין יצטמצמו לתשלום כסף. אבל יכולות להיות גם בעיות לא-כספיות, כמו ענייני קרקעות או תביעת צד שלישי. לדעתי, אם עשינו את הצעד המכריע והשווינו את המדינה לנתבע אזרחי, אין כל סיבה לחשוש מפני החלת דיני הוצאה לפועל על פסקי-דין בגד המדינה, כי יש דברים שרק משרד ההוצאה לפועל יוכל לעשותם ולא שר האוצר.

לכן מציע אני למחוק את הסעיף.

ג. אזולתי:

הזכרת שר האוצר ככתובת לביצוע פסקי-דין רק מקלה על מי שהשיג פסק-דין בגד המדינה. הוא לא יצטרך לפנות לכנס משרדי ממשלה עד אשר יברר מיהו האחראי לביצוע פסק-הדין, אלא יפנה ישיר לשר האוצר.

יתכן שהנוסח המוצע כאן נותן מקום לפירוש פוטעה כאילו טעון פסק-דין אישור של שר המשפטים, ולא היא. אבל פסק-הדין צריך להיות חתום על-ידי מישהו, כדי ששר האוצר ידע שעליו לשלם. אני סוכן להסכים בענין זה לכל נוסח אשר יבטיח זאת.

בגלל ההצעה לאחיל דיני הוצאה-לפועל על פסקי דיין בגד המדינה מבקש אני לדחות את ההצבעה. אם נבטל את ביטול המאסר על אי-תשלום חוב, יתעוררו בעיות אם דיני הוצאה-לפועל יחולו גם על פסקי-דין בגד המדינה. לכן יש לדחות את ההצבעה עד לבידור העניין.

או.

סר ידיו:

אין זה דצוי שפסק-דין בגד המדינה יימסר למשרד ההוצאה לפועל והאוצר יקבל התראה או שיעקל את כספי האוצר בבנקים. פסק-דין כזה צריך להיות מבוצע בדרך הסובעת כאן. פירוש הצעה זו היא השלת אובה סמוימת על שר האוצר, ואם אין שדה האוצר ממלא אותה, אפשר לפנות לבנו"צ או חבד-כנסת יכול להגיש שאילתה בכנסת.

אני מסכים שהמלים "על-פי אישור" מעוררות ספק כאילו פסק-הדין טעון אישור ושר המשפטים יכול גם שלא לאשרו. אפשר לשנות את המושג כדי למנוע ספק זה.

אני מבקש להשאיר את האישור בידי שר המשפטים ולא להעבירו לידי היועץ המשפטי לממשלה, כי זהו נהג ענינו של המדע מחברי הממשלה, האחראי בפני הממשלה והציבור להתפעל מבג"א. הייתי מציע לומר: "פסק-דין שניתן בגד המדינה ושאינו עליו עוד ערעור יאופט על-ידי שר המשפטים ויבוצע על-ידי שר האוצר..."

ז. ורמפתים:

הנסיגון המוכיח שאין המדינה קולזלת בפסק-דין שהוצא בגדה, אפילו אם חמורים, אם הממשלה אינה סקיימת את פסק-דין של בית-משפט, גם המוציא לפועל לא יועיל פאן וממשלה פזאת אינה ראויה לתפקידה. אין גם אפשרות לפעול בגד הממשלה בדרך ההוצאה לפועל הרגילים, כמו עיקול, לכן אין טעם להחיל את דיני ההוצאה לפועל הרגילים, כי קשה להאמין שמקום בו הפנסת לא הצליחה להייב את הממשלה לפלא את פסק-הדין יצליח המוציא לפועל לעשות זאת.

אני מוכן להחוק "על-פי אישור שר המשפטים". אם יחולל שר האוצר ספקות ביחס לביצוע פסק-הדין, יתייעץ בשר המשפטים או ביועץ המשפטי לממשלה. אולם ברור ששר האוצר צריך להיות המבצע, כי רק בידו האפשרות לשלם כסף תוך שנת התקציב.

ח. איבילוג:

אני מציע למחוק את המעיף פולו ובאופן אלטרנטיבי לפחוק "על-פי אישור שר המשפטים". פן מציע אני למחוק את הסיפא, פי אני רוצה שדיני ההוצאה לפועל יחולו גם על פסק-הדין אללו. אם לא - צריכים להקבע בפסק-דין על-ידי בית-המשפט מועדי ומסדי השלום.

ט. בג"א:

לדעתי אין כל צורך שפסק-דין של בית-משפט יאשר על-ידי שר. אין שר המשפטים צריך לאשר שניתן פסק-דין, כי על כך יש מסכים. מבחינה שפטת בודדאי אין צורך באישור.

אני חושב שצדק מה"פ איסקילוג שדיני ההוצאה לפועל צריכים לחול, כי אנוצו שועים וחושבים שכל פסק-דין בגד המדינה צדע רק לתשלום סמון ולכן צריך להיות מבוצע על-ידי שר האוצר. אבל בניה שבית-המשפט החליט שעל הממשלה לפנות דירה שנתפסה על-ידיה. האם שר האוצר צריך במקרה זה לפנות מהדירה פי שום שם הממשלה? לכן יש מקום לאנוצו בין פסק-דין בעניני סמון, אשר המבצע אותם יהיה שר האוצר, לבין פסק-דין שאינם נוגעים לעניני סמון ואשר יבוצעו על-ידי שר המשפטים.

יש גם לפתוב שאכסף ישולם פאוצר המדינה.

אני מציע לרכז את ההוצאה לפועל של פסקי דין בגד המדינה ולחטיל אותה בכל מחוז על נשיא בית-המשפט המחוזי. פסקי-דין של סמון יפנה נשיא בית-המשפט המחוזי לשר האוצר ופסקי-דין אחרים - למשרד הצדע בדבר.

י. בר-רמפתים:

פי שהציע למחוק סעיף זה, עושה בזה דעה לאזרה, כי יש לתת לאזרה כתרובת אליה יוכל לפנות לשם ביצוע פסק-דין.

בראם לי שיש הכרה בזה שמישהו יתן מעין אקזקוטיון לפסק-דין בגד המדינה, אין הכוונה לאישור ביאם להוציא לפועל פסק-הדין, אלא הכוונה היא שיאשרו - ולדעתי צריך זה להיות היועץ המשפטי לממשלה - שיש לשלם לפי פסק-הדין.

או.

ד. בר-רב-האי: לא שטעתי אף פעם על הוצאה לפועל נגד המדינה או על עיקול כספי המדינה לשם תשלום פסק-דין.

דובר כאן על שירת ההוצאה לפועל של פסקי-דין נגד המדינה על המוציא-לפועל ראשי, שהוא נשיא בית-משפט מחוזי. בחוק הוצאה לפועל של פסקי-דין עוסדים לבטל את המוסד הזה של מוציא-לפועל ראשי, ולכן אין מקום להצעה זו. לדעתי, אם יצא פסק-דין נגד המדינה הפחייב אותה בתשלום כסף, יפנה אותו התובע לשר האוצר. במקרה של פסק-דין אחר הכרחי השלב של שר המשפטים או היועץ המשפטי לממשלה, כדי שיבררו למי להפנות את פסק-הדין.

י. ש. רוזנברג: יש לכתוב כאן כי הכסף שהוטל על המדינה לשלמו ישולם מאוצר המדינה, אני רוצה שהתובע יפעל לא נגד שר האוצר, כי אם נגד החשב הכללי, כי המדינה פועלת באמצעות פקידיה. אני גם איני רוצה לוטר שדיני ההוצאה לפועל יחולו, ויחד עם זאת אינני אוטר שהם לא יחולו.

אין כאן כל צורך באקזקוואטור, כי המדובר הוא בפסקי-דין של בתי-משפט ישראלים ובמקרה של צורך ביעוץ משפטי, יש במי להתייעץ.

בפעיף 9, אציע להוסיף ששר המשפטים יתקין תקנות לביצוע פסקי-הדין ובהן ייקבע למי יש לפנות במקרה של פסק-דין זה או אחר.

בסיכום, אני מציע למחוק את הפעיף, נספח את הסעיף בשבוע הבא. היו"ר י. רפאל:

ביום ד' בקיים את השיבה בשעה 11.00. בשבוע צנא לא תהיה ישיבה ביום ב', כי אם ביום ד' בשעה 11.00 וביום ה' בשעה 8.30.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00.